

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ**

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ
У ХАРКІВСЬКОМУ ПОЛІТЕХНІЧНОМУ ФАХОВОМУ КОЛЕДЖІ**

Харків 2025

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

В.о. директора коледжу – заступник
директора з виховної роботи

Володимир ВЕЛИЧКО
«03» березня 2025р.



**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ
У ХАРКІВСЬКОМУ ПОЛІТЕХНІЧНОМУ ФАХОВОМУ КОЛЕДЖІ**

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО

Рішенням Педагогічної ради
Харківського політехнічного фахового
коледжу від «03» березня 2025р.
протокол № 5

Харків 2025

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Положення про організацію інклюзивного навчання в Харківському політехнічному фаховому коледжі (далі – Положення) визначає організаційні засади інклюзивного навчання з метою реалізації права осіб з особливими освітніми потребами на здобуття якісної фахової передвищої освіти з урахуванням потреб та можливостей таких осіб.

1.2 Положення розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні», «Порядку організації інклюзивного навчання в закладах фахової передвищої освіти», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 15 грудня 2021 року № 1321, Національної стратегії розвитку інклюзивного навчання на період до 2029 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 07 червня 2024 року № 527-р та інших нормативних документів.

1.3 Харківський політехнічний фаховий коледж (далі – Коледж) надає освітні послуги здобувачам фахової передвищої освіти на рівній основі, без дискримінації, незалежно від віку, громадянства, місця проживання, статі, кольору шкіри, соціального і майнового стану, національності, мови, походження, стану здоров'я, ставлення до релігії, а також від інших обставин із застосуванням особистісно-орієнтованих методів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності усіх здобувачів освіти, рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини (за наявності), що надається інклюзивно-ресурсним центром.

1.4 У цьому Положенні терміни вживаються в такому значенні:

– *інклюзія* – процес, який полягає в позитивному ставленні до різноманітності здобувачів освіти в освітньому середовищі, сприйнятті індивідуальних особливостей розвитку особистості не як проблеми, а як можливостей для розвитку, або процес реального залучення здобувачів освіти з особливими потребами до освітнього процесу в Коледжі, або особлива система навчання, яка передбачає індивідуальний підхід до здобувачів освіти усіх нозологій, відповідно до їх освітніх потреб.

– *інклюзивне навчання* – система освітніх послуг, гарантованих державою, що базується на принципах недискримінації, врахування багатоманітності людини, ефективного залучення та включення до освітнього процесу всіх його учасників;

– *здобувачі освіти з особливими освітніми потребами* – особи з особливими освітніми потребами, які здобувають освіту в Коледжі;

– *інклюзивна група* – академічна група в Коледжі, де поряд із іншими

здобувачами освіти навчаються одна або більше осіб з особливими освітніми потребами;

- *індивідуальна програма розвитку* – документ, що забезпечує індивідуалізацію навчання особи з особливими освітніми потребами, закріплює перелік необхідних психолого-педагогічних, корекційних потреб/послуг для розвитку особи та розробляється групою фахівців з обов'язковим залученням батьків особи з особливими освітніми потребами з метою визначення конкретних навчальних стратегій і підходів до навчання;

- *індивідуальний навчальний план особи з особливими освітніми потребами* – документ, що визначає послідовність, форму і темп засвоєння здобувачами освіти освітніх компонентів освітньої програми з урахуванням їх особливих освітніх потреб та особистісно орієнтованого спрямування освітнього процесу, адаптації та/або модифікації окремих навчальних предметів (інтегрованих курсів);

- *інклюзивне освітнє середовище* – сукупність умов, способів і засобів їх реалізації для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб та можливостей.

1.5 Формування умов для здобуття особою з особливими освітніми потребами якісної освіти в Коледжі спрямоване на:

- поширення доступу до якісної фахової передвищої освіти з використанням сучасних інформаційних технологій;
- реалізацію індивідуального підходу до процесу навчання відповідно до особливостей і можливостей кожного такого студента;
- розширення ресурсних можливостей Коледжу для підвищення якості навчання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами;
- формування у студентів коледжу позитивного ставлення до осіб з особливими освітніми потребами.

1.6 Засновник закладу освіти або уповноважена ним особа забезпечує створення в Коледжі інклюзивного освітнього середовища.

1.7 Надання Коледжем освітніх послуг здобувачам освіти з особливими освітніми потребами здійснюється за рахунок коштів державного (обласного) бюджету та інших не заборонених законодавством джерел.

2. ОСНОВНІ НАПРЯМИ РОБОТИ

2.1 Основними напрямками роботи в частині організації навчання осіб з особливими освітніми потребами в Коледжі є:

- надання інформації про Коледж та умови навчання;
- забезпечення вільного доступу осіб з особливими освітніми потребами до інфраструктури Коледжу;
- забезпечення додаткової постійної чи тимчасової спеціальної

психологічної підтримки в освітньому процесі осіб з особливими освітніми потребами з урахуванням обмеження життєдіяльності, зумовлених станом здоров'я;

- розроблення індивідуальних навчальних планів та аналіз їх виконання;
- застосування дистанційного навчання;
- використання освітнього контенту для розширення інформаційного, навчального простору та надання студентам додаткових методичних матеріалів;
- підвищення кваліфікації педагогічних працівників з метою навчання осіб з особливими освітніми потребами;
- моніторинг якості навчання осіб з особливими освітніми потребами;
- формування комплексного супроводу навчання осіб з особливими освітніми потребами.

2.2 Комплексний супровід навчання осіб з особливими освітніми потребами – це система заходів, які мають забезпечити рівний доступ до навчання та мінімізувати проблеми у навчанні здобувачів освіти з особливими освітніми потребами.

2.3 Супровід здобувачів освіти здійснюється за такими напрямками: технічний, педагогічний, психологічний, фізкультурно-спортивний, соціальний, професійна адаптація. Усі перелічені складові системи супроводу вступають у дію поступово і можуть діяти одночасно, доповнюючи одна одну.

Технічний супровід - полягає у забезпеченні здобувачів освіти адаптивними технічними засобами та спеціальними технологіями навчання. Технічний супровід має компенсувати функціональні обмеження здобувачів освіти і забезпечувати їм доступ до якісної освіти.

Педагогічний супровід полягає у оптимізації викладання навчального матеріалу здобувачів освіти у максимально сприйнятливій для них формі, впровадження сучасних педагогічних технологій навчання, забезпечення навчально-методичними матеріалами. На всіх етапах педагогічного супроводу передбачається індивідуальний супровід здобувачів освіти з метою допомоги у розв'язанні індивідуальних проблем опанування освітніх компонентів.

Психологічний супровід полягає у з'ясуванні психологічних особливостей здобувачів освіти, зміцненні та збереженні їхнього психологічного здоров'я, надання їм необхідної допомоги з адаптації до інтегрованого освітнього середовища, сприянні особистісному розвитку, та передбачає:

- надання психологічної допомоги здобувачам освіти під час їх адаптації до умов провадження освітнього процесу;
- підвищення психологічної культури всіх учасників освітнього процесу, включаючи здобувачів освіти, педагогічних працівників, представників адміністрації та допоміжного персоналу;
- соціально-психологічну діагностику, моніторинг особистісного

розвитку і соціальної ситуації розвитку здобувачів освіти, прогнозування змін освітньої ситуації та визначення її основних тенденцій;

– проектування і соціально-психологічну корекцію розвитку здобувачів.

Соціальний супровід полягає у заходах, спрямованих на забезпечення соціалізації здобувачів освіти, зокрема їх соціально-побутової, соціально-культурної та соціально-трудової адаптації. Основною функцією цього блоку є подолання соціальної ізоляції здобувачів освіти, сприяння збереженню і підвищенню їх соціального статусу, залучення їх до всіх сфер суспільного життя. Соціальний супровід передбачає: інформаційно-просвітницьку діяльність, спрямовану на формування толерантного ставлення до здобувачів у освітньому просторі закладу; консультативно-методичну допомогу всім учасникам освітнього процесу.

Фізкультурно-спортивний супровід полягає у заохоченні здобувачів освіти до активних занять фізичною культурою та окремими видами спорту, участі у змаганнях різного рівня, має на меті зміцнення мотивації до здорового способу життя та передбачає поліпшення психофізичного стану здобувачів і підвищення їх інтелектуальної працездатності.

Професійна адаптація полягає у забезпеченні здобувачів освіти додатковими можливостями в межах фахової підготовки через їхнє залучення до роботи у науковому товаристві студентів, проходження виробничої та переддипломної практик, допомога у працевлаштуванні.

2.4 Комплексний супровід здобувачів освіти розпочинається з моменту звернення особи з особливими освітніми потребами до Коледжу й охоплює процес підготовки до вступу, вступу та навчання в Коледжі, передбачає підтримку зв'язків із випускниками.

Забезпечення супроводу навчання здобувачів освіти з особливими освітніми потребами дозволяє їм діяти на рівних із іншими студентами і не є перевагою стосовно інших студентів.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ДЛЯ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ

3.1 Директор коледжу на підставі письмового звернення здобувача освіти з особливими освітніми потребами або одного з батьків (інших законних представників) та індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини (за наявності) створює інклюзивну групу, забезпечує створення необхідної матеріально-технічної та навчально-методичної бази.

3.2 Створення інклюзивної групи в Коледжі та припинення її діяльності здійснюється відповідно до наказу директора Коледжу.

3.3 Гранична чисельність здобувачів освіти з особливими освітніми

потребами в одній групі визначається виходячи з індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності таких здобувачів освіти, спеціальності, пристосованості аудиторій тощо.

3.4 З метою організації інклюзивного навчання в Коледжі в межах існуючої штатної чисельності створюється спеціальний навчально-реабілітаційний підрозділ або команда психолого-педагогічного супроводу.

3.5 Спеціальний навчально-реабілітаційний підрозділ створюється з метою організації інклюзивного освітнього процесу та спеціального навчально-реабілітаційного супроводу осіб з особливими освітніми потребами, забезпечення їм доступу до якісної фахової передвищої освіти з урахуванням обмежень життєдіяльності.

Директор Коледжу приймає рішення про утворення або ліквідацію такого структурного підрозділу.

3.6 Команда психолого-педагогічного супроводу створюється з метою розроблення індивідуального навчального плану для осіб з особливими освітніми потребами.

До складу команди залучаються педагогічні працівники Коледжу, класний керівник, представники адміністрації Коледжу, практичний психолог, батьки (інші законні представники) особи з особливими освітніми потребами та інші фахівці (за потреби).

3.7 Спеціальний навчально-реабілітаційний підрозділ або команда психолого-педагогічного супроводу виконує такі завдання:

- співпрацює із структурними підрозділами Коледжу щодо організації інклюзивного навчання та забезпечення навчально-реабілітаційного супроводу здобувачів освіти з особливими освітніми потребами;

- розробляє індивідуальний навчальний план здобувача освіти з особливими освітніми потребами, проводить моніторинг його виконання, вносить до нього зміни;

- організовує підготовку (підвищення кваліфікації) науково-педагогічних, педагогічних працівників Коледжу та соціальних працівників, волонтерів для роботи із здобувачами освіти з особливими освітніми потребами шляхом проведення лекцій, семінарів, тренінгів тощо;

- консультує та надає методичну допомогу науково-педагогічним, педагогічним працівникам Коледжу щодо організації освітнього процесу здобувачів освіти з особливими освітніми потребами;

- провадить інформаційно-просвітницьку діяльність з формування толерантного ставлення до здобувачів освіти з особливими освітніми потребами;

- співпрацює із закладами соціального захисту населення, громадськими об'єднаннями з метою провадження волонтерської діяльності, спрямованої на підтримку здобувачів освіти з особливими освітніми потребами.

3.8 Для осіб з особливими освітніми потребами може передбачатися індивідуальна освітня траєкторія шляхом розроблення та реалізації закладом освіти індивідуального навчального плану.

Індивідуальний навчальний план здобувача освіти з особливими освітніми потребами розробляється за його участю, з урахуванням рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини (за наявності), підписується таким здобувачем освіти (у разі якщо особа є повнолітньою) або одним із її батьків (інших законних представників) та затверджується директором Коледжу.

3.9 Для забезпечення соціальних потреб осіб з особливими освітніми потребами до Коледжу можуть бути допущені один із батьків особи з особливими освітніми потребами або уповноважена ними особа. Рішення про їх допуск до участі в освітньому процесі приймає директор Коледжу на основі укладення відповідного договору між Коледжем та особою, яка забезпечує соціальні потреби особи з особливими освітніми потребами.

3.10 З метою створення належних умов для навчання осіб з особливими освітніми потребами Коледж здійснює розумне пристосування будівель, споруд та приміщень; враховує розташування освітлення, меблів і обладнання відповідно до санітарних вимог; обладнує ресурсні кімнати: приміщення для надання консультацій психологом, відпочинку, особистої гігієни, медичного обслуговування; зали для занять з фізкультури.

4. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

4.1 Дане Положення розглядається і схвалюється Педагогічною радою Коледжу та затверджується директором коледжу.

4.2 Зміни та доповнення до цього положення розглядаються і ухвалюються Педагогічною радою Коледжу та затверджуються директором Коледжу. У тому числі у порядку скасування цього Положення.

Заст. директора з НР

Завідувач відділення

Завідувач відділення

Практичний психолог

Голова студентського
самоврядування



Раїса КОРОЛЬОВА

Ірина КРЮКОВА

Олеся ТВЕРДОХЛІБОВА

Людмила МАЦАПУРА

Марія ШМАТОК